Conselleria d'Educació i Universitats
Institut d'Avaluació i Qualitat del Sistema Educatiu

Maig 2024

Avaluació diagnòstica 2023-2024
2n d'educació secundària obligatòria

Competència en comunicació lingüística en llengua catalana

MODEL 3

Nom i llinatges: _____

Centre: _____ Grup: _____

Instruccions

- Per fer la prova utilitza un bolígraf blau o negre no esborrable.
- No facis servir cap corrector (líquid, cinta…).
- En aquest MODEL hauràs de respondre de la manera següent:
  - A la **PART 1**:
    * encerclant l'opció o les opcions de resposta correctes:

A (B) C D

    * escrivint la resposta correcta dins del requadre:

El text diu que…

    * completant les taules en què l'enunciat demana que relacionis columnes:

1	2	3	4
C	B	D	A

    * marcant si les afirmacions són vertaderes (V) o falses (F) amb una creu

	V	F
A.	X	
B.		X
C.	X	
D.		X

  - Fixa't si hi ha una o més respostes correctes per a cada pregunta. Si t'equivoques, retxa l'error i marca de nou la resposta correcta amb un cercle. Per tornar a marcar com a correcta una resposta prèviament retxada, encercla-la amb un cercle més gran.



  - La **PART 2** és per escriure la redacció final, que ha de tenir unes 15 línies. Si necessites fer una planificació o esquema del text que has d'escriure, pots utilitzar l'espai indicat al quadern amb el nom d'*esborrany*.
    * Recorda que només pots escriure la teva resposta dins l'espai que marca el requadre.



Comprensió oral

Ara escoltaràs un text dos cops. El primer és per respondre les preguntes i el segon per repassar-ne les respostes.

Àudio: Podcast *Mapamundi. Qui controli la intel·ligència artificial, controlarà el món*

1. A l'inici de l'àudio se sent una respiració. Marca quines altres **accions** fa servir el locutor per demostrar que, qui parla, és **humà**.

A. Riure, entristir-se i enfadar-se

B. Riure, pensar i dormir

C. Enfadar-se, menjar i pensar

D. Enfadar-se, ballar i escriure

2. Per què creus que és **necessari aclarir** que qui parla en un principi és un **ésser humà**? Marca si és **vertader (V)** o **fals (F)**.

	V	**F**
Perquè la intel·ligència artificial pot generar àudios i imatges que pareixen reals.		
Perquè la intel·ligència artificial és una aplicació de pagament.		
Perquè ningú té encara accés al ChatGPT.		
Perquè la intel·ligència artificial pot suplantar la identitat d'una persona.		

0-1-2 ☐

3. Relaciona cadascun dels **riscos** que pot generar la intel·ligència artificial amb un d'aquests **problemes** reals.

1. Riscos relacionats amb la salut
2. Riscos relacionats amb els drets fonamentals
3. Riscos relacionats amb la democràcia

A. Difusió d'informació política falsa

B. Suplantació de la identitat

C. Manipulació de la imatge d'una persona

Riscos	**1**	**2**	**3**
Problemes			

0-1-2 ☐

4. Quines d'aquestes característiques **no** estan presents en el text que has escoltat?

A. És un missatge en què abunda l'opinió personal.
B. És un missatge que cerca emocionar l'oient.
C. És un missatge en què importa l'opinió del presentador.
D. És un missatge que pretén ser objectiu.

0-1-2

5. De quina manera es **fa referència** a la **intel·ligència artificial** al llarg de l'àudio?

0-1

6. Creus que és **important** que s'adverteixi que se sentirà una **veu** que **no** és **humana**? Raona breument la resposta.

0-1

7. Un dels riscos de la intel·ligència artificial (IA) del qual adverteix el ChatGPT és el de la **substitució d'ocupacions humanes**. Selecciona un enunciat que expliqui aquest **risc**.

A. La IA organitzarà les feines domèstiques com fer la neteja o la compra.
B. La IA farà el treball que actualment fa una persona en segons quines activitats.
C. La IA crearà més llocs de feina.
D. La IA no substituirà cap treballador al seu lloc de feina.

8. Indica quin enunciat es correspon amb la **idea principal** del text i les **idees secundàries**.

A. La necessitat de fer servir la IA i les eines per emprar-la.
B. L'amenaça que comporta utilitzar la IA i les lleis que hi hauran d'actuar.
C. Presentar la IA, tant els riscos com els avantatges que comporta.
D. El tractament de les dades que fa la IA, tant els riscos com els avantatges que comporta.

9. Quina **tasca** encarrega el presentador al ChatGPT?

0-1

10. **Substitueix** l'adjectiu ***estrella*** de l'enunciat següent per un d'equivalent:

«li hem preguntat al ChatGPT, l'eina **estrella** de la IA generativa»…

0-1-2

11. A l'àudio es fan servir expressions com ***automatització***, ***discriminització algorítmica*** o ***privacitat de les dades***. Selecciona a quin **àmbit** pertanyen aquestes expressions.

A. A la programació i creació de videojocs
B. Al món educatiu
C. A la ciència ficció
D. A la ciència i a la tecnologia

12. **Ordena** aquestes idees segons apareixen al text.

1. Tot plegat fa pensar que la IA és una eina que transformarà el món.
2. S'aclareix quan la veu és humana i quan pertany a la IA.
3. La IA presenta tant avantatges com riscos.

A. En primer lloc
B. En segon lloc
C. En tercer lloc

Idees	**1**	**2**	**3**
Ordre			

0-1



Comprensió lectora 1

Assevera un personatge de videojoc que

el meu naixement és fruit del treball de mil deïtats paganes. Jornades laborals de catorze hores diàries, sis a la setmana. Matrimonis trencats, baixes per estrès, un parell de despreniments de retina i innombrables teclats rebentats a cops contra la paret. Tot això, per mi. Només per mi. Set anys de feina per crear-me un aspecte, una vida, uns records, uns futurs, un món, una veritat. Una ànima. No soc únicament el protagonista virtual d'un videojoc, soc la cristal·lització de milions de somnis.

[...]

Visc a l'oest estatunidenc de finals del segle XIX. El Far West. No hi visc, vaja, m'han programat, però a partir d'ara parlaré com si aquest artifici fos una realitat física i temporal. Demano nul·la condescendència, si us plau: no sabreu mai si el vostre món també és una recreació programada per éssers dodecadimensionals intuïtivament impossibles d'imaginar. Potser vosaltres també viviu a l'escenari d'un joc macabre i caduc.

Els escenaris per on campo són finits, però sovint no ho semblen. Has d'emprar setanta-cinc hores si vols acabar totes les missions del joc. Més números: un guió de dues mil pàgines, mig milió de línies de diàleg, un miler d'actors, tres mil dies de rodatge, tres-centes mil animacions, dues-centes cançons. A més, un munt de pobles, deserts, canyons, camins i muntanyes on no falta cap detall. Un univers fet per a mi, on tot orbita al meu voltant. El somni dels mortals com vosaltres.

Cerrudo Boada, M., *Lluny vol dir mai més*, 2011

13. Selecciona l'**opció** correcta per completar l'oració.

Aquest text pertany a **1** que es titula **2** i l'autor és **3**

1. Aquest text pertany a	**2. que es titula**	**3. i l'autor és**
A. una pàgina web	A. *Lluny vol dir mai més*	A. Assevera.
B. una novel·la	B. *El far West*	B. anònim.
C. un llibre de text	C. *Assevera un personatge que*	C. Marc Cerrudo Boada.

0-1-2

14. **Substitueix** el substantiu ***naixement*** de l'oració següent per un d'equivalent i fes els canvis de concordança necessaris:

«***el meu naixement*** *és fruit del treball de mil deïtats paganes*»

_____ és fruit del treball de mil deïtats paganes.

0-1

15. Quin és l'**objectiu** del text si tenim en compte la informació que s'hi dona?

A. Explicar quin és el funcionament del videojoc
B. Fer publicitat del videojoc
C. Valorar el treball dels creadors
D. Presentar el personatge

16. Al darrer paràgraf s'indiquen algunes de les **qüestions** que han intervingut en la **creació** del **videojoc**. Indica'n almenys tres.

0-1-2

17. En quin tipus d'**obra literària** trobaries un text com aquest? Indica'n dues.

A. En una novel·la
B. En una autobiografia
C. En un llibre de relats
D. En un poema

0-1

18. Ordena aquestes idees segons apareixen al text.

1. Compara la seva vida de personatge virtual amb la d'un ésser humà.
2. Exposa el temps i els sacrificis que han calgut per crear-lo.
3. Enumera totes les accions que s'han realitzat en la creació del videojoc.

A. 1r paràgraf

B. 2n paràgraf

C. 3r paràgraf

Idees	**1**	**2**	**3**
Ordre			

0-1

19. On cercaries **informació** per a la creació d'un videojoc ambientat en el Far West? Marca les fonts adequades.

A. Un llibre d'història de la literatura

B. Una enciclopèdia en línia

C. Un tutorial de programació de videojocs

D. Pel·lícules i sèries ambientades en aquesta època

0-1-2

20. A **quin somni** fa referència la frase que conclou el text «El somni dels mortals com vosaltres»?

0-1-2

La prova continua a la pàgina següent ⇒



Comprensió lectora 2

ELS CRÍTICS

Animació contra l'odi racial

Per Esteve Plantada

Publicat el 17 de juliol de 2023 Núm. 2040



Imatge 1: *Elemental*

Després d'una estrena més fluixa del previst als Estats Units, on ha arribat al cinema unes setmanes abans que aquí, l'últim títol de Pixar s'ha anant engrandint gràcies al boca-orella. El públic sempre és qui té l'última paraula i, en contra de la tebior crítica generalitzada, *Elemental* ha guanyat adeptes cada setmana, convertida en la pel·lícula més taquillera de l'estudi des de *Toy Story 4* i en una de les més valorades pels espectadors, a l'alçada de les aventures de Woody i Buzz Lightyear, *Coco* o una altra perla semi-oculta, *Onward*. La clau d'aquest èxit s'explica per una fórmula inapel·lable: emoció, humor, amor i una enlluernadora proposta estètica. Però, sobretot ara que els discursos de l'odi tenen cada vegada més altaveus —i més vots—, per una pulsió sociopolítica entenedora i emocionant.

Elemental ha arribat per fer caure alguns murs. El primer, el de la comèdia romàntica: en tots aquests anys de molt bones pel·lícules i algunes obres mestres, Pixar encara no havia trepitjat mai aquest terreny de manera central. El segon, el d'un missatge lligat a l'actualitat, amb una història que va més enllà de la simple resposta conclusiva a l'amor dels protagonistes —acabaran junts o no?— i aposta per exposar el component racial i d'encaix social, clarament identificable amb les tensions occidentals. Dos protagonistes de cultures diferents, l'**Ember** —temperamental, decidida—i en **Wade** —sensible, prudent—, que viuen a barris oposats i que es fan amants en secret, amb el temor de revelar aquest amor i provocar esquerdes familiars i conjunturals. Les connexions amb les grans obres sobre amors impossibles són òbvies, amb uns personatges que s'enamoren però no haurien de fer-ho: de *Cyrano de Bergerac* a *Dirty Dancing*, de *West Side Story* a *Romeu i Julieta*.

Ara, però, els Montagú i els Capulets són matèries aparentment irreconciliables, a nivell químic i físic: el foc i l'aigua, que conviuen en la mateixa ciutat amb éssers de terra i aire —els quatre elements clàssics de la nostra tradició cultural—, separats per barris i condicions. *Elemental* no arriba al nivell d'excel·lència i abstracció d'*Inside Out* o la recent *Soul*, però us entretindrà, us farà riure i us emocionarà, amb llagrimeta final inclosa. Pixar pot oferir més, sobretot en matèria de solidesa argumental, però el nivell visual de les textures i la lliçó de convivència multicultural valen, per si sols, el preu d'una entrada.

Elemental
Direcció: Peter Sohn

Plantada, E., Animació contra l'odi racial, *El temps* núm. 2040 18/07/2023, Edicions del País Valencià, SA

21. Quines són algunes de les **pel·lícules** de Pixar **més valorades** pels **espectadors**?

A. *Inside Out* i *Soul*
B. Les quatre pel·lícules de *Toy Story*
C. *Coco* i *Onward*
D. *Dirty Dancing* i *West Side Story*

0-1

22. Per quin **motiu *Elemental*** ha aconseguit ser una de les pel·lícules **més taquilleres** de Pixar? Selecciona una de les respostes:

A. Gràcies als elogis de la crítica
B. Gràcies al prestigi dels guionistes
C. Gràcies a la publicitat
D. Gràcies a les recomanacions dels espectadors

23. En quins **enunciats** l'autor expressa una **opinió** seva sobre la pel·lícula?

A. *Elemental* ha arribat per fer caure alguns murs.
B. *Elemental* ha guanyat adeptes cada setmana.
C. Les connexions amb les grans obres sobre amors impossibles són òbvies.
D. *Elemental* no arriba al nivell d'excel·lència d'*Inside Out*.

0-1-2

24. Escriu **dues idees** que l'autor faci servir que puguin **animar** a veure la pel·lícula.

0-1-2

25. Amb quines **obres** literàries i cinematogràfiques l'autor **relaciona** la **història d'amor** dels protagonistes?

0-1-2

26. **Ordena** aquests enunciats segons apareixen al text.

1. Quina ha estat la clau de l'èxit de la pel·lícula.
2. Quin és l'argument de manera resumida.
3. Com és que la pel·lícula ha arribat a tanta gent.
4. Quines novetats destacables ofereix la pel·lícula.

A. En primer lloc
B. En segon lloc
C. En tercer lloc
D. En quart lloc

Enunciats	**1**	**2**	**3**	**4**
Ordre				

0-1-2

27. Quina és la **intenció** de l'autor del text?

A. Indicar quina és l'edat adequada per veure la pel·lícula.
B. Ensenyar com es fa una pel·lícula d'animació.
C. Indicar quines són les pel·lícules fracassades de Pixar.
D. Opinar i aportar informació sobre la pel·lícula.

28. Creus que el **títol** del text és **adequat**? Raona breument la teva resposta.

0-1-2

La prova continua a la pàgina següent ⇒



Comprensió lectora 3

A AQUESTES ILLES TENIM MOLTES COSES, PERÒ POCA AIGUA

L'AIGUA ÉS UN BÉ ESCÀS. PENSA-HI!

GOVERN ILLES BALEARS

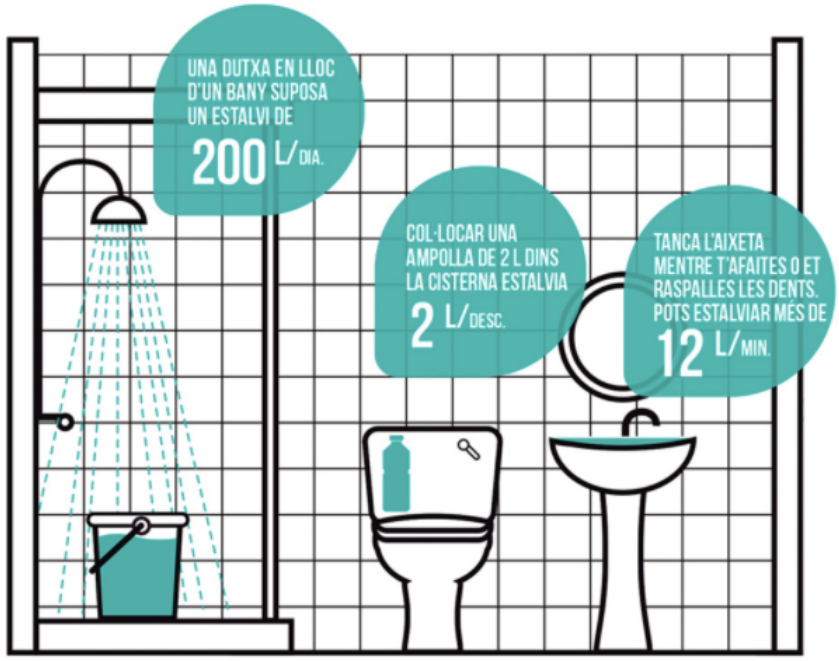



29. Selecciona la **resposta** correcta.

1. On pots trobar un text com aquest?

A. En la publicitat de les ofertes d'una gran superfície

B. En la secció del temps meteorològic

C. En els apartats dedicats a la publicitat d'un diari

2. A qui va adreçat un text com aquest?

A. Al turisme internacional

B. A la ciutadania en general

C. A la gent més jove

3. Per què a la il·lustració que acompanya el text apareix un bany i una cuina?

A. Perquè es tracta de les dues estances on més aigua es consumeix.

B. Perquè cridi l'atenció dels professionals de la neteja.

C. Perquè a les llars familiars és on es consumeix la major part de l'aigua.

Preguntes	**1**	**2**	**3**
Respostes			

0-1-2

30. Aquests **elements** són propis dels **textos publicitaris**?
Marca si són **vertaders (V)** o **falsos (F)**.

	V	**F**
La combinació de text i d'imatge		
Una cita d'un personatge cèlebre		
Un títol creatiu		
La presència de percentatges		

0-1-2

31. Al text es fan servir tres **verbs** en **imperatiu**. Escriu-ne **dos**.

0-1-2

32. Escriu en el requadre quina informació **substitueix** el pronom ***hi*** a l'enunciat següent:

«*L'aigua és un bé escàs. Pensa-**hi***»

0-1

33. Quin és el **missatge** principal que el text vol fer arribar a la ciutadania?

0-1

34. Escriu al requadre de quina manera apareix expressada al **text** la **idea** següent:

«**Si bé les Illes Balears compten amb molts fets valuosos, algun recurs natural és escàs**».

0-1

35. Marca de quines maneres es pot **comprovar** que la **informació** que dona el text és **fiable**.

A. Comprovant-la científicament
B. Visualitzant vídeos tutorials
C. Amb l'observació al domicili
D. Consultant pàgines de divulgació científica a la xarxa

0-1-2

36. Escriu al requadre si hi ha algun **indicador** al **text** que garanteixi que la **informació** és **fiable** i digues quin és.

0-1

Expressió escrita

37. A continuació hauràs de fer una redacció d'**aproximadament 120 paraules** (més o manco **15 línies** de 8 paraules cada una). Si n'escrius menys es veurà afectada la teva puntuació. Et recomanam que primer facis un esborrany en l'espai en blanc que hi ha a continuació.



Imagina que, al teu barri o població, l'equip municipal decideix posar en marxa un **local social** per a la **gent jove** de 12 a 16 anys. Per tal de conèixer les vostres preferències quant a l'oci, l'ajuntament vol recollir informació sobre aquest aspecte. Escriu un text en què primerament expliquis com t'agradaria que fos l'espai i, a continuació i més important, explica de manera concreta quin tipus d'**activitats** t'agradaria que hi tinguessin lloc (xerrades sobre temes socials, relacionades amb la música, el teatre o el cinema, amb les manualitats o l'artesania…).

37a	37b	37c	37d	37e	37f	37g
0-1-2 ☐	0-1-2 ☐	0-1-2 ☐	0-1-2 ☐	0-1-2 ☐	0-1-2 ☐	0-1-2 ☐

37h	37i	37j	37k	37l	37m	37n
0-1-2 ☐	0-1-2 ☐	0-1-2 ☐	0-1-2 ☐	0-1-2 ☐	0-1-2 ☐	0-1-2 ☐

Esborrany

Si has repassat bé tota la prova...

Enhorabona: has acabat!

Moltes gràcies per la teva col·laboració!

Conselleria d'Educació
i Universitats
Institut d'Avaluació i Qualitat
del Sistema Educatiu

Avaluació diagnòstica 2023-2024 IAQSE-CAIB © 2024 by IAQSE is licensed under CC BY-NC 4.0

Les imatges emprades per al disseny de la prova tenen les llicències